

«Лізинг в Україні: здобутки та невикористані можливості»

(дані за 2005 та I півріччя 2006 р.)

Вступ

Сектор лізингових послуг в Україні¹ зростає швидкими темпами. Ми уже спостерігаємо стрімке збільшення кількості лізингових компаній, і вважаємо, що вхід на український ринок лізингових компаній іноземних банків прискорить темпи зростання цього сектору протягом найближчих років.

На додаток до лізингових компаній, створених іноземними банками, багато лізингових структур формуються вітчизняними підприємствами та фінансовими установами. У дослідженні ринку лізингу за 2004 рік, ми нарахували 34 діючі лізингові компанії, а на даний момент, тобто на вересень 2006 року, в Україні активно працюють 61 лізингових компаній. Протягом 2005 року вартість портфелю лізингових операцій збільшилась з 206 мільйонів до понад 350 мільйонів доларів США на кінець року.

Хоч ринок лізингових послуг в Україні лишається відносно малим, існує багато позитивних ознак того, що протягом наступних кількох років він стрімко зростатиме. Велика кількість потенційних інвесторів у лізингові компанії уже відвідали Україну, щоб оцінити можливості розвитку тут свого бізнесу, а багато з них нещодавно розпочали або розпочинають свою підприємницьку діяльність в Україні. Найпомітнішим із щойно оголошених нових підприємств була лізингова компанія «Укрсоцбанку», що був викуплений Італійськими банком «Банка Інтеза».

Україна не пропонує податкових пільг або будь-яких інших інвестиційних стимулів ні для фінансового, ні оперативного лізингу. Не так давно ІФС разом з іншими учасниками ринку розробила законопроект, яким передбачається введення низки правил оподаткування, що сприяли б розвитку лізингу. Одним з таких нововведень є прискорена амортизація виробничого обладнання в лізингу.

Цей законопроект було передано в Верховну раду, і він буде розглянутий парламентарями найближчим часом.

Показники економічного прогресу України²

Починаючи з 2000 року, Україна демонструє потужне зростання економіки і різке зменшення рівня бідності. У період з 1999 до 2004 року ВВП країни зріс більш ніж у два рази. Разом із значним покращенням фіскальної ситуації в країні, це все привело до істотного падіння коефіцієнту відношення заборгованості країни до ВВП.

Комбінація сприятливого курсу обміну валют у роки після фінансової кризи 1998 року, зростання цін на товари на світовому ринку та зміцнення фінансової дисципліни після 1999 року сприяли реструктуризації підприємств та збільшенню використання потужностей. Ці фактори йшли пліч-о-пліч із потужним зростанням експорту та надлишком на поточному рахунку країни, який у 2004 році досяг рекордної позначки 10,5% від ВВП. Паралельно швидко зростав і реальний попит на національну валюту гривню, що сприяло розширенню фінансового сектору: банківські активи зросли з 19 до 50% від ВВП починаючи з 1999 року.

У 2004 році спостерігалось уповільнення зростання економіки, його темпи зменшились з 12,1 до 2,6% у 2005 р. Проте у 2006 році темпи зростання почали зростати знов. У період з січня по вересень 2006 р. Показник зростання у порівнянні з 2005 роком становив 5,7%. Проте загрозу подальшому зростанню економіки України можуть становити підвищення цін на природний газ та зменшення міжнародних цін на металопродукцію, яка є основним предметом експорту України.

Також уповільнилось зростання обсягів продажів продукції металургійного, нафтохімічного, сільськогосподарського та будівельного секторів. До цього уповільнення долучилося поступове реальне здороження гривні і зниження попиту на інвестиції, внаслідок невизначеності державної політики та загальної політичної ситуації в країні, а також скорочення у 2005 і 2006 роках обсягів державних інвестицій. У 2005 році надлишок на поточному рахунку знизився до 3,1% від ВВП, а у 2006 році може перетворитись на дефіцит.

Але ці негативні тенденції не відображають цілісної картини. Існують і позитивні ознаки змін в економіці, що свідчать про формування умов для покращення якості зростання в сенсі економічного різноманіття та орієнтації. Серед цих ознак є й істотне підвищення зацікавленості інвесторів, збільшення обсягів прямих іноземних інвестицій, продаж фінансово-промисловими групами своїх філіалів та банків, безперервне збільшення асортименту послуг, зростання обсягів виробництва продукції легкої промисловості, та постійне збільшення кількості малих і середніх підприємств.

Нові інвестори в секторі лізингу:

Протягом 2005 року і шести перших місяців 2006 року на український ринок лізингових послуг вступили наступні іноземні інвестори:

- Сосьєте Женераль: створила компанію «СЖ Еквіпмент Лізинг», і придбала Першу Лізингову Hertz, яка нині працює під назвою ALD Automotive;
- БНП Парібас: придбав український банк «Укрсиббанк», разом з його лізинговою компанією «Українська лізингова компанія», а також Універсальну лізингову компанію;
- Австрійський банк «Райффайзен»: придбав український банк «Аваль», який тепер виходить на ринок лізингу з компанією «Райффайзен Лізинг Аваль»;
- Шведський банк «SEB»: створив лізингову компанію через свій український банк «Ажіо».

До числа інших іноземних лізингових компаній (за винятком компаній, що надають в лізинг автомобілі), які ведуть активні лізингові операції в Україні, належать:

- «First Lease Finance», лізингова компанія, засновники якої походять з Голландії;
- «TBI Leasing», ще одна лізингова компанія, засновники якої походять з Голландії;
- «Ласка-Лізинг», лізингова компанія у власності підприємців з Литви;
- «Глав-лізинг», російська лізингова компанія;
- «HVB Лізинг», у власності австрійського банку «HVB»;
- Компанія «Energy Alliance», заснована фондом прямого інвестування «Western NIS Fund»;
- Компанія «Ukio Bank Leasing», у власності литовського банку
- «Scania Credit Ukraine», у власності групи компанія «Сканія» із Швеції.

Особливості українського ринку лізингових послуг

Хоч українське законодавство чітко розрізняє між фінансовим лізингом і орендою³ (оперативний лізинг визначається в законі як оренда), ці два види лізингу часто на практиці слугують одній і тій самій меті, яка полягає у продажу об'єкту лізингу лізингодавцем лізингоодержувачу. Оперативний лізинг із повною виплатою – можливо, новий термін для більшості читачів – є досить поширеною операцією в Україні. В Україні, у багатьох випадках форма є набагато важливішою за зміст. Українські лізингові компанії пропонують лізингові схеми, які відповідають ознакам оперативного лізингу за лізинговим контрактом. Проте такі контракти часто слугують для того, щоб перекласти ризики, що є невід'ємною складовою права власності на об'єкт лізингу, на лізингоодержувача (часто через те, що лізингоодержувач і лізингодавець підписують форвардну угоду, в якій об'єкт лізингу придбавається по закінченню строку лізингу за фіксованою ціною). Отже, за Міжнародними стандартами бухгалтерського обліку більшість угод оперативного лізингу, укладені в Україні, повинні визнаватись фінансовим лізингом.

Що ж стосується кваліфікації операції лізингу для цілей оподаткування, Закон України «Про податок на прибуток підприємств» містить правило, за яким після початку договору лізингу сторонам цього договору дозволяється кваліфікувати договір фінансового лізингу договором оперативного лізингу.

Для цілей нашого дослідження ми відрізняли фінансовий лізинг від оперативного лізингу в Україні (див. Нижче). Однак необхідно наголосити, що за МСБО більшість угод оперативного лізингу були б кваліфіковані як фінансовий лізинг.

Як уже було зазначено раніше, операції фінансового лізингу і, в невеликому ступені, операції оперативного лізингу, що їх пропонують вітчизняні лізингові компанії, досить сильно нагадують банківські кредити⁴. Зазвичай лізингодавець мало покладається на вартість обладнання при аналізі кредитоспроможності лізингоодержувача, вимагаючи передплати як правило не менше 20% від вартості обладнання, і укладаючи лізингові угоди на строк від 2 до 3 років. Відтак, по суті, лізингові компанії не дуже відрізняються від банків, що надають звичайні банківські кредити. Але підвищити зацікавленість клієнтів у лізингу можна було б, якщо б лізингові компанії більше підкреслювали переваги лізингу як найпростішої схеми отримання грошових потоків від використання активів. А допоки лізинг не буде сприйматись як спосіб фінансування придбання активів, якому передусє оперативна процедура затвердження угод, і який пропонує вигоди у вигляді грошових потоків, потенційні лізингоодержувачі можуть так і не визнати очевидних переваг лізингу в порівнянні з банківськими кредитами.

Що стосується лізингу автомобілів, то в Україні ситуація розвивається досить позитивно; за останні роки цей продукт перетворився на справжній лізинговий продукт з усіма перевагами, доступними для користувачів цього продукту в західних країнах.

Взаємовідносини між вітчизняними банками і незалежними лізинговими компаніями, не пов'язаними з банками, завжди були непростими в Україні. Місцеві банки, що фінансують українські лізингові компанії⁵, майже завжди

вимагають перевірки кредитоспроможності лізингодержувачів згідно своїх процедур. Це унеможливило запровадження власних (швидких) процедур кредитного аналізу в цих лізингових компаніях. Вітчизняні банки не завжди надають лізинговим компаніям кредитні лінії і, кредитуючи кожну лізингову угоду окремо, вони фактично впливають на взаємовідносини між лізингодавцем і лізингодержувачем. Це заважає лізинговим компаніям пропонувати справжнє фінансування під заставу активів. Деякі банки лише тільки зараз почали розуміти можливості, які відкриває перед ними фінансування лізингових компаній, але строки і умови, які більшість з них висувають до такого фінансування, необхідно зробити більш гнучкими. Лізингові компанії з іноземними власниками мають менш жорсткі кредитні процедури і відтак використовуватимуть свої конкурентні переваги, такі як більш низька вартість фінансування, а також справжнє фінансування придбання активів, і швидка процедура прийняття рішень.

Попри труднощі, з якими стикаються українські лізингові компанії, не все в Україні погано: адже на фінансування капітальних активів існує величезний попит, економіка демонструє потужні темпи зростання, а лізинг має перевагу у вигляді відсутності державного регулювання. Як результат, законодавство не пред'являє вимог до мінімального розміру капіталу лізингових компаній і, крім того, лізингові компанії несуть менші операційні видатки.

Тепер, коли конкуренція на фронті лізингу автомобілів стала суворішою і більш дозрілою, наступним етапом розвитку лізингу в Україні повинно бути зосередження на інших видах техніки, таких як будівельне і поліграфічне обладнання. Разом з тим очікується, що найближчим часом лізинг автотранспортних засобів (тобто легкових і вантажних автомобілів) залишиться найпопулярнішим видом лізингових угод.

У даний час лізинг транспортних засобів (як от легкових автомобілів, вантажівок, літаків тощо) представляє майже 70% від загального портфелю лізингу. Протягом 2005 року сектор лізингу легкових автомобілів подвоїв обсяг портфелю: якщо на початку року вартість портфелю була 50 мільйонів доларів США, то на кінець року цифра досягла 100 мільйонів доларів США. Портфель лізингу літаків наближається до розмірів портфелю угод лізингу легкових автомашин; і за нашими оцінками загальна сума портфелю лізингу літаків становить приблизно 90 мільйонів доларів США.

Обсяг лізингу вантажівок також зріс з 52 до майже 75 мільйонів доларів США.

Хоч Україна відома всьому світу як країна із потенційно потужним сільськогосподарським сектором, обсяги лізингу в цьому секторі є дуже незначні внаслідок втручань з боку держави. Очевидно, що це не є добре для сільськогосподарського сектору. Портфель лізингових угод на сільськогосподарське обладнання зменшився в 2005 році з 6,2 мільйонів до 5, 7 мільйонів доларів США.

Основні показники розвитку ринку лізингових послуг

№	ПОКАЗНИК ⁶	2004	2005
1.	Кількість лізингових компаній	34	58
2.	Загальна вартість портфелю лізингових угод, млн.USD	206	353
3.	Річний обсяг лізингових угод як відсоток ВВП, %	0.25%	0.33%
4.	Вартість об'єктів лізингу в рік, млн. USD	116	188
5.	Вартість лізингових угод, що укладаються в рік, млн.USD	164	266
6.	Структура портфелю за тривалістю лізингових угод, % від загального лізингового портфелю:		
	• 2 - 3 роки	63.7%	82.3%
	• 3 - 5 років	16.3%	4.7%
	• 5 років і більше	7.4%	1.8% ⁷
7.	Структура портфелю лізингових угод за видами лізингу, % від загального портфелю:		
	• Фінансовий лізинг	44.9%	65.5%
	• Оперативний лізинг	55.1%	34.5%

Заради простоти МФК вирішила не просити лізингові компанії розрахувати поточну вартість їх майбутніх лізингових платежів. Відтак термін «лізинговий портфель» слід розуміти в нашому дослідженні як суму майбутніх лізингових платежів.

Якщо ми поглянемо на показники невиконання зобов'язань українськими лізингодержувачами, то за результатами дослідження, на 2235 поточних операцій лізингу відбулось 29 випадків примусового вилучення активів. Крім того, по 3.1% операцій лізингу строк заборгованості по виплаті лізингових платежів становив більш як один місяць. Лізингові компанії взагалі задоволені існуючою в Україні процедурою примусового вилучення активів і вважають, що їх майнові права є належним чином захищені. Лізингові компанії знаходяться у більш вигідному становищі, коли йдеться про повернення активів, профінансованих ними. Вони мають право відновляти своє право власності на такі активи уникаючи тривалих судових проваджень, і при цьому немає необхідності ділитись з іншими кредиторами.

Ціни на лізинг в Україні

Українські лізингові компанії зазвичай не застосовують постійну ставку доходності при визначенні свого фінансового доходу від платежів за фінансовим лізингом для цілей оподаткування і бух обліку. Як приклад, їх відсоткова ставка, що вони пропонують клієнтам, часто ґрунтується на первісній вартості об'єкту лізингу, а не на сумі, що вони планують отримати. Ось чому процентна ставка, яку пропонують лізингові компанії клієнтам, зазвичай є набагато нижчою, ніж та дійсна відсоткова ставка, яку вони насправді стягують з клієнтів.

Лізинг в сільському господарстві

Як ми зазначали вище, в аграрному секторі економіки в Україні лізинг практично не відбувається незважаючи на надзвичайно велику потребу в заміні сільськогосподарського обладнання. За оцінкою спеціалістів з сільського господарства, для заміни існуючої (часто виготовленої ще за радянських часів) сільськогосподарської техніки сільськогосподарським підприємствам знадобиться від 8 до 10 мільярдів доларів США. Необхідно не лише замінити сільськогосподарську техніку, важливо ще придбати сучасне та інноваційне обладнання. Відтак, в реальності цифра буде набагато вищою за 8-10 мільярдів доларів США.

За оцінками, процент зносу сільськогосподарської техніки і обладнання сягає 70-80% від їх первісної вартості. Приблизно 40% тракторів в Україні були виготовлені від 15 до 25 років тому. Середній строк служби трактора в Україні становить 10 років і 12 років для зернозбиральних комбайнів.

Виходячи з поточної кількості тракторів і комбайнів в Україні, кожного року тут потрібно замінити 23,4 тисячі тракторів і 4,2 тисячі комбайнів. Ось чому потенційний попит на трактори та зернозбиральні комбайни дорівнює не менше 460 мільйонів доларів США щорічно. Техніка іноземного виробництва в цьому числі становить 173,5 мільйонів доларів США, а обладнання місцевого виробництва та з країн СНД представляє 293,4 мільйонів доларів США. Поточна пропозиція задовольняє потенційний попит лише на 20-22%.

Державна допомога сільському господарству⁸

Наразі Уряд України субсидує придбання сільськогосподарської техніки через часткову компенсацію відсоткової ставки, яку комерційні банки беруть з сільгоспвиробників, якщо ті купують сільськогосподарське обладнання. Такою компенсацією можна скористатись лише тоді, якщо сільгосптехніка фінансується через кредити, надані комерційними банками. Той факт, що такі субсидії є недоступними у випадку лізингу сільськогосподарської техніки, є однією з причин, з яких аграрний сектор не є привабливим для лізингових компаній. Уряд виділив значні бюджетні ресурси на реалізацію програми, метою якої є збільшення пропозиції вітчизняної техніки через фінансовий лізинг, спеціально для реалізації якої була створена державна лізингова компанія «Украгролізинг». Основними вигодоотримувачами за цією схемою проте стали виробники обладнання і «Украгролізинг», а не сільгоспвиробники, як спочатку передбачалось державною політикою. Попри збільшення пропозиції сільгосптехніки та обладнання вітчизняного виробництва, фермери продовжували купувати імпортовану техніку з огляду на краще співвідношення її ціни і якості. Фінансовий лізинг через «Украгролізинг» не спрацював належним чином, з одного боку, через те, що «Украгролізинг» встановлював ціни на техніку, яка вироблялась, на основі рішень міжвідомчої експертної групи, а не на попиті кінцевих користувачів, а з другого боку, через те, що сільгоспвиробники так і сплатили борги за техніку в лізингу і не повернули прострочену заборгованість за іноземне обладнання, придбане під державні гарантії ще наприкінці 1990-х років. У 2000 р., сума простроченої заборгованості за техніку іноземного виробництва досягла 200 мільйонів доларів США, а до середини 2004 року вона виросла до 835 мільйонів доларів.

Короткий огляд податкових та юридичних аспектів лізингу

За оперативним лізингом, український лізингодавець зобов'язаний обліковувати об'єкт лізингу у себе на балансі як основний засіб, утримувати його на праві власності та нараховувати амортизацію на цей об'єкт. Лізингодержувач має право відносити на валові витрати суму лізингових платежів і зменшувати суму прибутку до сплати податку на прибуток підприємств. За фінансовим лізингом, лізингодавець вважається власником об'єктом лізингу, а лізингодержувач обліковує об'єкт лізингу на своєму балансі і має право нараховувати амортизацію на об'єкт для цілей сплати податку на прибуток підприємства. Лізингодержувач має право відносити на витрати суму відсотків та комісійних платежів, сплачених у складі лізингових платежів. Передача

об'єкта лізингу за договором фінансового лізингу вважається продажем такого об'єкта лізингодавцем лізингоодержувачу.

Податкова амортизація об'єкта лізингу

За договором фінансового лізингу лізингоодержувач матиме право нараховувати амортизацію на об'єкт лізингу протягом всього строку лізингового договору. За договором оперативного лізингу амортизацію на об'єкт лізингу нараховує лізингодавець. Починаючи з 1 січня 2004 року, вступили в дію наступні норми амортизації, які повинні відображатись у звітності *щоквартально*:

ГРУПА	НОРМА	ВИД АКТИВІВ
1.	2%	Споруди і будівлі;
2.	10%	Транспортні засоби, меблі, офісне обладнання, побутова техніка, оптичні, електронні та електричні прилади
3.	6%	Інші види основних засобів, що не увійшли до груп 1, 2 і 4;
4.	15%	Комп'ютери, електронно-обчислювальні машини, інші машини для автоматичного оброблення інформації, пов'язані з ними засоби зчитування або друку інформації, інші інформаційні системи, комп'ютерні програми, телефони (у тому числі стільникові), мікрофони тощо.

Ці норми амортизації застосовуються щоквартально і нараховуються на основі методу зменшення залишкової вартості. Земля не амортизується, а нематеріальні активи амортизуються за прямолінійним методом протягом строку служби об'єкту, але не більше ніж впродовж 10 років.

Амортизації в певному кварталі підлягають лише ті активи, які знаходяться на балансі платника податку на прибуток підприємства в перший день цього кварталу.

Витрати на страхування

Витрати на страхування (за винятком медичного і пенсійного страхування, а також інших обов'язкових видів страхування) не відносяться на витрати, якщо їх сума перевищує 5% від загальної суми валових витрат в податковому періоді довжиною один рік.

Оподаткування фінансового лізингу податком на додану вартість (ПДВ)

Для цілей нарахування ПДВ, передача об'єкта лізингу за договором фінансового лізингу вважається поставкою товару. Після передачі об'єкта лізингу лізингоодержувачу лізингодавець зобов'язаний сплатити ПДВ на договірну вартість об'єкта лізингу, яка зазначена в договорі лізингу. Договірна вартість не може бути меншою за звичайну ціну⁹ об'єкта лізингу.

Лізингові платежі, сплачені за договором фінансового лізингу, в принципі не є предметом нарахування ПДВ. Однак, якщо сума відсотків і комісійних в складі лізингових платежів перевищує суму, яка розраховується шляхом помноження подвійної облікової ставки НБУ¹⁰ на первісну вартість об'єкта лізингу, ПДВ сплачується з суми такого перевищення.

Якщо лізингоодержувач повертає об'єкт лізингу лізингодавцю, лізингоодержувач повинен нараховувати¹¹ ПВД на звичайну вартість об'єкту лізингу на час повернення цього об'єкту. Це правило є наслідком іншого правила, за яким первісна передача об'єкта лізингу від лізингодавця лізингоодержувачу для цілей нарахування ПДВ вважається передачею права власності (постачання товару). Хоч Закон «Про ПДВ» не дає однозначної відповіді на це питання, примусове повернення об'єкту лізингу може вважатись еквівалентним добровільному поверненню об'єкту лізингу.

ПДВ на імпорт сплачується при ввезення товарів за міжнародним договором лізингу (в тому числі повернення об'єкту лізингу лізингодавцю-резиденту).

Оподаткування оперативного лізингу податком на додану вартість (ПДВ)

Статтею 1.4 Закону «Про ПДВ» передбачено, що передача об'єктів лізингу за договором оперативного лізингу не визнається поставкою товарів, а відтак не є об'єктом оподаткування ПДВ.

Проте ця стаття не встановлює, що лізингові платежі за оперативним лізингом не є об'єктом оподаткування ПДВ, тобто в поле діяльності ПДВ не впадає лише передача товару. Повернення активу, взятого в користування за договором оперативного лізингу, також не є об'єктом нарахування ПДВ.

Далі стаття 1.4 Закону «Про ПДВ» встановлює, що оперативний лізинг вважається наданням послуги, а відтак і

об'єктом оподаткування ПДВ. Це важливо, адже в такому випадку ПДВ нараховується на всю суму лізингового платежу.

Що стосується автомобілів, то закон «Про ПДВ» передбачає, що якщо автомобіль буде зарахований до складу основних засобів на балансі лізингодавця, то сума ПДВ, сплачена при придбанні такого активу, не підлягатиме відшкодуванню. Згідно Закону «Про ПДВ», лізингодавець має право включити цей ПДВ до суми валових витрат, зменшивши суму оподаткованого прибутку. Через той факт, що в законі «Про оподаткування прибутку підприємств» подібного положення немає, українські податкові органи зазвичай забороняють включати ПДВ у валові витрати для цілей зменшення оподаткування прибутку. Хоч цей підхід суперечить положенням закону «Про ПДВ», податкова адміністрація в даний час тлумачить закон саме так.

У випадку ввезення товарів за договорами міжнародного лізингу (в тому числі повернення активу в лізингу лізингодавцю-резиденту) сплачується ПДВ на імпорт. У 2005 було зроблено виняток з цього правила щодо літаків. За правилами, ввезення літака за договором оперативного лізингу звільняється від ПДВ згідно режиму тимчасового ввезення.

Як і раніше, ситуація з ПДВ в Україні продовжує становити велику перешкоду для підприємств в лізинговому секторі та для інших господарюючих суб'єктів в Україні. Через недосконалу систему адміністрування ПДВ, в країні накопичились надзвичайні суми заборгованості з відшкодування ПДВ, що заважає розвитку всіх видів підприємницької діяльності, в тому числі лізингу.

Цей матеріал був підготовлений Проектом з розвитку лізингу в Україні Міжнародної фінансової корпорації (International Finance Corporation, IFC). Інформація, погляди та думки, висловлені тут, належать суто авторам цього матеріалу і не обов'язково відображають погляди IFC. Дані, наведені в цій статті, були представлені для загального відома читачів, тому автори, IFC та група Світового банку не будуть нести відповідальності за будь-які збитки, видатки та/або інші можливі наслідки, що можуть виникнути в результаті використання інформації, представлені тут.

¹ Більшість інформації, що міститься в цій статті, ґрунтується на результатах дослідження ринку лізингових послуг в Україні, виконаного IFC протягом перших шести місяців 2006 р. Дослідження описує ситуацію на лізинговому ринку в 2005 р. По деяких питаннях ми отримали оновлені дані, які ми також представили тут.

² Коротко про країну «Country in brief», інформація надана Світовим банком в Україні <http://www.worldbank.org.ua/>.

³ Оперативний лізинг (оренда) визначається в українському цивільному законодавстві як договір, за яким лізингодавець надає лізингодержувачу майно для користування в обмін на плату і на визначений строк.

⁴ Інформація підтримується думками Річарда Капроні і Роберта Левера з проекту Розвитку фінансового сектору, що виконується на кошти АМР США.

⁵ Українські банки – це основне джерело фінансування для українських лізингових компаній (74.4%).

⁶ З метою представити чітку картину про розвиток ринку, результати державної лізингової компанії «Украгролізинг» не були включені в розрахунки показників 1-5. Також розрахунки структури портфелю лізингових угод (показники 6 і 7) не враховують лізингові компанії «Украгролізинг» та «Укртранслізинг».

⁷ Значне зменшення кількості довгострокових лізингових угод можна пояснити тим фактом, що в одній крупній лізинговій компанії середній строк лізингових контрактів скоротився і став менше 5 років.

⁸ Див. Також Світовий банк (20 червня, 2006 р.), Покращення фіскальної політики в сільському господарстві України, підготовлено: Сергій Зоря.

⁹ прибутку підприємств» стосовно визначення терміну “звичайна ціна”. Хоч Україна не розробила цінові правила при передачі, стаття 1.20 закону «Про оподаткування прибутку підприємств» вживає таку термінологію, як «справедлива ринкова ціна», «ідентична» або «подібна», щоб встановити порівняну ціну.

¹⁰ Встановлюється Національним Банком України на дату, коли нараховується такий відсоток або комісійний платіж; на цей час (тобто у вересні 2006 р.), облікова ставка НБУ є 8.5%.

¹¹ Пункт 3.2.2 Закону України «Про ПДВ».